

บันทึกการประชุม

คณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ....

สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ครั้งที่ ๑๕/๒๕๖๐

วันพฤหัสบดีที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๖๐ เวลา ๑๓.๓๐ นาฬิกา

ณ ห้องประชุมคณะกรรมการ หมายเลข ๓๐๖ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๒

.....

กรรมการวิสามัญผู้มาประชุม คือ

๑. ศาสตราจารย์พิเศษภัทรศักดิ์ วรรณแสง	ประธานคณะกรรมการวิสามัญ
๒. นายนิรวัชช์ ปุณณกันต์	รองประธานคณะกรรมการวิสามัญ คนที่สอง
๓. พลโท อำพน ชูประทุม	รองประธานคณะกรรมการวิสามัญ คนที่สาม
๔. นายสมชาย แสวงการ	โฆษกคณะกรรมการวิสามัญ
๕. นายกรรณภว์ ชนภรรคมวิน	กรรมการวิสามัญ
๖. นายเข้มชัย ชุตินวงศ์	กรรมการวิสามัญ
๗. นางชื่นสมน นิวาทวงษ์	กรรมการวิสามัญ
๘. นายธรรมนุญ เรืองดิษฐ์	กรรมการวิสามัญ
๙. พลตรี วีระ โรนจนวาศ	กรรมการวิสามัญ
๑๐. นายอุดม รัฐอมฤต	กรรมการวิสามัญ
๑๑. นายอนุรักษ์ สง่าอารีย์กุล	รองเลขานุการคณะกรรมการวิสามัญ

กรรมการวิสามัญผู้ลาการประชุม คือ

๑. นางกาญจนารัตน์ ลีวีโรจน์	(ลาการประชุม)
๒. นางสาวจินตนันท์ ชญาตร์ ศุภมิตร	(ลาการประชุม)
๓. พลเอก ยვნัญ สุริยกุล ณ อยุธยา	(ลาการประชุม)
๔. นายสีก กอแสงเรือง	(ลาการประชุม)
๕. นายวินัย ดำรงค์มงคลกุล	(ลาการประชุม)
๖. พลอากาศเอก ชัยพฤกษ์ ดิษยศริน	(ลาการประชุม)
๗. นายบุญชัย โชควัฒนา	(ลาการประชุม)
๘. นายอธิคม อินทุภูติ	(ลาการประชุม)

สุวิไล

ผู้เข้าร่วมประชุม คือสำนักงานศาลยุติธรรม

๑. นายศุภกิจ แยมประชา	ผู้พิพากษาศาลชั้นต้นประจำสำนักประธานศาลฎีกา
๒. นางสาวกัญจนพร แสงเทศ	นิติกรชำนาญการพิเศษ
๓. นายเอกพงษ์ ณะพัฒนา	นิติกร

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

- นางสาวสุจิตตา มโหธร	นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

- นางสาวประไพพร สัมเกลี้ยง	วิทยากรชำนาญการพิเศษ

ผู้ติดตามสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

๑. พันโท รัฐเขต แจ้งจำรัส	ผู้ช่วยดำเนินงาน พลโท อำพน ชูประทุม
๒. นายชานนทร์ บุญรัชกุล	ผู้ช่วยดำเนินงาน นางกาญจนารัตน์ ลีวิโรจน์
๓. นางสาวดวงพร จุลตามระ	ผู้ติดตาม ศาสตราจารย์พิเศษภัทรศักดิ์ วรรณแสง

ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการวิสามัญ ตามข้อบังคับการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

พ.ศ. ๒๕๕๗ ข้อ ๙๑ วรรคสาม คือ

- นายณัฐชัย เปรมประเสริฐ	นิติกรปฏิบัติการ

เริ่มประชุมเวลา ๑๓.๓๐ นาฬิกา

เมื่อกรรมาธิการวิสามัญมาครบองค์ประชุมแล้ว ศาสตราจารย์พิเศษภัทรศักดิ์ วรรณแสง ประธานคณะกรรมการวิสามัญ โดยได้กล่าวเปิดการประชุมโดยดำเนินการตามระเบียบวาระการประชุม ดังนี้

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานจะแจ้งต่อที่ประชุม

- ไม่มี -

ระเบียบวาระที่ ๒ รับรองบันทึกการประชุม

ที่ประชุมมีมติเลื่อนรับรองบันทึกการประชุม ดังนี้

- ๑) ครั้งที่ ๙/๒๕๖๐ วันจันทร์ที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๖๐
- ๒) ครั้งที่ ๑๐/๒๕๖๐ วันพุธที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๖๐

- ๓) ครั้งที่ ๑๑/๒๕๖๐ วันพฤหัสบดีที่ ๒๙ มิถุนายน ๒๕๖๐
- ๔) ครั้งที่ ๑๒/๒๕๖๐ วันศุกร์ที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๖๐
- ๕) ครั้งที่ ๑๓/๒๕๖๐ วันจันทร์ที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๖๐
- ๖) ครั้งที่ ๑๔/๒๕๖๐ วันพุธที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๖๐

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องเสนอเพื่อพิจารณา

๓.๑ พิจารณาทบทวนประเด็นการใช้ถ้อยคำว่า “องค์คณะผู้พิพากษา” และคำว่า “ศาล” ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. .... ว่าควรใช้ถ้อยคำใด ซึ่งที่ประชุมได้มอบหมายผู้แทนสำนักงานศาลยุติธรรมไปพิจารณาในประเด็นดังกล่าวก่อนนำมาเสนอต่อที่ประชุม สรุปได้ดังนี้

นายศุภกิจ แยมประชา ผู้พิพากษาศาลชั้นต้นประจำสำนักประธานศาลฎีกา ได้ให้ข้อมูลและแสดงความเห็นว่า ตามที่ได้รับมอบหมายให้ตรวจสอบการใช้ถ้อยคำดังกล่าว พบว่าถ้อยคำส่วนใหญ่ตามร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้เป็นถ้อยคำเช่นเดียวกับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒ ที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน และเป็นถ้อยคำที่เข้าใจกันในหมู่ของผู้พิพากษาและผู้ที่เกี่ยวข้องแล้วว่า คำว่า “องค์คณะผู้พิพากษา” หรือคำว่า “ศาล” แต่ละมาตรามีความหมายว่าอย่างไร

สำหรับกรณีที่คณะกรรมการวิสามัญมีมติแก้ไขเพิ่มเติมหลายมาตราที่กรรมการวิสามัญได้แก้ไขไปแล้ว อาจไม่จำเป็นต้องมีการแก้ไขเพิ่มเติมอีก มีเพียงมาตรา ๑๑ ที่มีการใช้คำว่า “องค์คณะ” อาจต้องเพิ่มเติมให้ชัดเจนว่าหมายถึง “องค์คณะผู้พิพากษา” เพื่อให้สอดคล้องกับมาตราอื่น ซึ่งในเบื้องต้นได้ประสานงานกับฝ่ายเลขานุการฯ แล้ว

นอกจากนี้ ยังมีประเด็นการใช้ถ้อยคำว่า “จนครบจำนวนที่จะเป็นองค์คณะพิจารณาพิพากษา” ซึ่งแท้จริงแล้วคำว่า “องค์คณะพิจารณาพิพากษา” กับคำว่า “องค์คณะผู้พิพากษา” เป็นองค์คณะเดียวกัน แต่การใช้ถ้อยคำที่แตกต่างกันอาจจะทำให้เกิดความสับสนได้

ศาสตราจารย์พิเศษภัทรศักดิ์ วรรณแสง ประธานคณะกรรมการวิสามัญ กล่าวต่อที่ประชุมว่า

- ๑) มาตรา ๑๑ วรรคสาม คำว่า “องค์คณะ” แก้ไขเป็นคำว่า “องค์คณะผู้พิพากษา” และ
- ๒) ในการประชุมครั้งที่ผ่านมารกรรมการวิสามัญได้แก้ไขในเรื่องรูปแบบการใช้ถ้อยคำจากคำว่า “ผู้พิพากษาคนใด” เป็นคำว่า “ผู้พิพากษานั้น” ทั้งนี้ เพื่อให้ถูกต้องตามรูปแบบการใช้ถ้อยคำที่เมื่อใช้คำว่า “...ผู้ใด” ก็ควรต้องต่อยด้วย “...นั้น” จึงตัดคำว่า “ผู้” ออก ทั้งนี้ ความในวรรคสี่ มีคำว่า “ผู้พิพากษานั้น” เช่นเดียวกัน เมื่อพิจารณาแล้วการใช้ถ้อยดังกล่าวถูกต้องแล้วจึงไม่ต้องมีการแก้ไข

นายณัฐชัย เปรมประเสริฐ ผู้ช่วยเลขานุการตามข้อบังคับฯ ได้ชี้แจงต่อที่ประชุมว่า มาตรา ๑๑ วรรคหก ได้มีการหารือกับ นายศุภกิจ แยมประชา ผู้พิพากษาศาลชั้นต้นประจำสำนักประธานศาลฎีกา สำนักงานศาลยุติธรรมแล้วว่า ควรมีการปรับถ้อยคำ คำว่า “องค์คณะผู้พิพากษา” และคำว่า “...ใด...นั้น” ให้มีความสอดคล้องกัน ซึ่งร่างเดิมวรรคหกจะมีเพียงคำว่า “ในองค์คณะ” กับ คำว่า “องค์คณะ” จึงควรใช้ถ้อยคำให้ครบถ้วนเป็นคำว่า “องค์คณะผู้พิพากษา” เพื่อให้เกิดความชัดเจน จึงใช้คำว่า “คนใด” เพื่อให้ข้อความสอดคล้องกัน ส่วนมาตรา ๒๒ คำว่า “องค์คณะผู้พิพากษา” ได้มีการแก้ไขเป็นคำว่า “ศาล” ในกรณีนี้ จึงขอเสนอให้กลับไปใช้คำว่า “องค์คณะผู้พิพากษา” ตามร่างเดิม

นายศุภกิจ แยมประชา ผู้พิพากษาศาลชั้นต้นประจำสำนักประธานศาลฎีกา กล่าวต่อที่ประชุมว่า การเสนอแก้ไขดังกล่าวเป็นการใช้ถ้อยคำตามกฎหมายปัจจุบัน ซึ่งความในวรรคสองกำหนดว่าในกรณีที่มีการฟ้องคดีแล้ว เมื่อมีการฟ้องคดีก็จะมี การเลือกองค์คณะผู้พิพากษา ซึ่งจะทำให้สอดคล้องกับถ้อยคำที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน

ต่อประเด็นดังกล่าว นายณัฐชัย เปรมประเสริฐ ผู้ช่วยเลขานุการตามข้อบังคับฯ กล่าวต่อที่ประชุมว่า ตามที่ที่ประชุมได้มีการแก้ไขมาตรา ๕๘ โดยแก้ไขจากคำว่า “องค์คณะผู้พิพากษา” เป็นคำว่า “ศาล” ผู้แทนสำนักงานศาลยุติธรรมได้เสนอขอให้กลับไปใช้ถ้อยคำตามร่างเดิม คือ คำว่า “องค์คณะผู้พิพากษา” จะเหมาะสมกว่า

นายศุภกิจ แยมประชา ผู้พิพากษาศาลชั้นต้นประจำสำนักประธานศาลฎีกา สำนักงานศาลยุติธรรม ได้แสดงความเห็นเพิ่มเติมว่า กรณีดังกล่าวเป็นหลักการใหม่ โดยเห็นว่าการใช้ดุลยพินิจในเรื่องดังกล่าวจะเน้นย้ำถึงองค์คณะพิจารณาคดี การแยกคดี อย่างไรก็ตาม หากกรรมาธิการวิสามัญส่วนใหญ่เห็นควรให้ใช้ คำว่า “ศาล” ก็สามารถแก้ไขถ้อยคำดังกล่าวได้ เนื่องจากเป็นหลักการใหม่ที่ไม่ได้ปรากฏไว้ในกฎหมายปัจจุบัน

นายณัฐชัย เปรมประเสริฐ ผู้ช่วยเลขานุการตามข้อบังคับฯ กล่าวต่อที่ประชุมเพิ่มเติมว่าในส่วนของหมวด ๖ อุทธรณ์ มีการแก้ไขจากคำว่า “องค์คณะผู้พิพากษา” และคำว่า “องค์คณะพิจารณา” เป็นคำว่า “องค์คณะของศาลฎีกา” ซึ่งเมื่อตรวจสอบแล้วควรมีการแก้ไขมาตราเดียว คือ มาตรา ๖๓

ผลการพิจารณา

- ที่ประชุมเห็นชอบตามที่ผู้แทนสำนักงานศาลยุติธรรมแก้ไข สรุปดังนี้

๑) มาตรา ๑๑ เห็นควรแก้ไขตามที่ผู้แทนสำนักงานศาลยุติธรรมเสนอ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๑ เมื่อมีการยื่นฟ้องคดีต่อศาล ให้ประธานศาลฎีกาเรียกประชุมใหญ่ศาลฎีกาโดยเร็ว เพื่อเลือกผู้พิพากษาในศาลฎีกาซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลฎีกา

หรือผู้พิพากษาอาวุโสซึ่งเคยดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลฎีกาจำนวนเก้าคน เป็นองค์คณะผู้พิพากษา โดยให้เลือกเป็นรายคดี

ในกรณีมีเหตุสมควร ผู้พิพากษาคนใดอาจขอลถอนตัวจากการได้รับเลือกเป็นองค์คณะผู้พิพากษาได้ โดยให้แถลงต่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาก่อนการลงคะแนน และให้ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาลงมติว่าจะให้มีการถอนตัวหรือไม่ มติของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาให้เป็นที่สุด

การเลือกองค์คณะผู้พิพากษาแต่ละคดีให้ใช้วิธีการลงคะแนนลับ ให้ผู้พิพากษาซึ่งได้รับคะแนนสูงสุดเรียงลงไปตามลำดับจนครบจำนวนที่**จะเป็นองค์คณะพิพากษาก่อน**เก้าคนเป็นผู้ได้รับเลือกเป็นองค์คณะผู้พิพากษาสำหรับคดี ถ้ามีผู้ได้รับคะแนนเท่ากันในลำดับใดอันเป็นเหตุให้มีผู้ได้รับเลือกเกินจำนวนดังกล่าว ให้ประธานศาลฎีกาจับสลากว่าผู้ใดเป็นผู้ได้รับเลือก

ผู้พิพากษาซึ่งได้รับเลือกเป็นองค์คณะผู้พิพากษามีหน้าที่และอำนาจในการพิจารณาพิพากษาคดีจนกว่าจะสิ้นสุดหน้าที่และอำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ และระหว่างการพิจารณาพิพากษาคดีนั้น ห้ามมิให้มีคำสั่งให้ผู้พิพากษาผู้นั้นไปทำงานที่อื่นนอกศาลฎีกา

ในกรณีที่ผู้พิพากษาคคนใดในองค์คณะผู้พิพากษาพ้นจากหน้าที่ตามมาตรา ๑๒ หรือมีเหตุสุดวิสัย หรือเหตุจำเป็นอื่นอันมิอาจก้าวล่วงได้ทำให้ผู้พิพากษาผู้นั้นไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ตาม**ข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา ให้ถือว่าผู้พิพากษาเท่าที่มีอยู่เป็นองค์คณะผู้พิพากษาต่อไปได้ เว้นแต่ผู้พิพากษาในองค์คณะเหลือไม่ถึงเจ็ดคน ในกรณีที่ผู้พิพากษาในองค์คณะเหลือไม่ถึงเจ็ดคน หรือในกรณีที่ประธานศาลฎีกาเห็นเป็นควรสมควรถือประโยชน์แห่งความยุติธรรม** ให้ดำเนินการเลือกผู้พิพากษาเข้ามาแทนที่ให้ครบจำนวนตามหลักเกณฑ์และวิธีการตามวรรคหนึ่ง โดยผู้พิพากษาซึ่งได้รับเลือกนั้น ให้มีอำนาจเช่นเดียวกับผู้พิพากษาอื่นในองค์คณะผู้พิพากษาที่ตนเข้าแทนที่ และ**สมรรถรมีอำนาจตรวจสอบ ท้าความเห็นในการวินิจฉัยคดี และลงลายมือชื่อในคำสั่งที่เป็นการวินิจฉัยชี้ขาดคดีหรือคำพิพากษาได้**

ในกรณีมีเหตุสุดวิสัย หรือเหตุจำเป็นอื่นอันมิอาจก้าวล่วงได้ทำให้ผู้พิพากษาคคนใดในองค์คณะผู้พิพากษาไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ในวันนัดเป็นการชั่วคราว และผู้พิพากษาในองค์คณะผู้พิพากษาคงเหลือไม่น้อยกว่าเจ็ดคน ให้ถือว่าผู้พิพากษาเท่าที่มีอยู่เป็นองค์คณะผู้พิพากษาพิจารณาคดีต่อไปได้ เว้นแต่การทำคำสั่งที่เป็นการวินิจฉัยชี้ขาดคดีหรือคำพิพากษา

การเปลี่ยนแปลงสถานะของผู้พิพากษาในศาลฎีกาซึ่งได้รับเลือกเป็นองค์คณะผู้พิพากษาไปเป็นผู้พิพากษาอาวุโสในศาลฎีกา ไม่กระทบกระเทือนถึงการที่ผู้นั้นจะปฏิบัติหน้าที่เป็นองค์คณะผู้พิพากษาต่อไป

ผู้พิพากษาซึ่งร่วมประชุมใหญ่ศาลฎีกาตามวรรคหนึ่ง องค์คณะผู้พิพากษาซึ่งได้รับเลือกในการประชุมดังกล่าว ตลอดจนบุคคลซึ่งองค์คณะผู้พิพากษามอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่มีสิทธิได้รับเบี้ยประชุม หรือค่าตอบแทน แล้วแต่กรณี ตามระเบียบที่คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมกำหนด”

๒) มาตรา ๒๒ และมาตรา ๕๘ เห็นควรให้คงไว้ตามร่างเดิม

๓) หมวด ๖ อุทธรณ์ เห็นควรแก้ไขจากคำว่า “องค์คณะผู้พิพากษา” และคำว่า “องค์คณะพิจารณา” เป็นคำว่า “องค์คณะของศาลฎีกา” ในมาตรา ๖๓ เป็นดังนี้

“มาตรา ๖๓ ในคดีเรื่องใดการพิจารณาอุทธรณ์ หากมีปัญหาข้อกฎหมายที่ศาลฎีกาเคยวินิจฉัยไว้แต่ต่างต้นสำคัญ ผู้พิพากษาคนหนึ่งคนใดในองค์คณะพิชระนคคตติของศาลฎีกานั้น หรือประธานแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในศาลฎีกาจะเสนอประธานศาลฎีกา เพื่อพิจารณาให้มีการวินิจฉัยปัญหานั้นโดยที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาก็ได้

เมื่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกามีคำวินิจฉัยในเรื่องหรือประเด็นใดตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้องค์คณะพิชระนคคตติของศาลฎีกาวินิจฉัยหรือมีคำพิพากษาในเรื่องหรือประเด็นนั้นไปตามคำวินิจฉัยของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา”

๓.๒ กรณีมอบหมายผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกายกร่างมาตรา ๔๔ และบทเฉพาะกาลรองรับกรณีการหาข้อยุติการฟ้องคดี

นางสาวสุจิตตา มโหธร นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ ในฐานะผู้แทนจากสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า ประเด็นที่มอบหมายมี ๒ ประเด็น คือ

ประเด็นแรก มาตรา ๔๔ ในการกำหนดให้นำหมวด ๒ การดำเนินคดีอาญา มาใช้กับคดีร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินนั้น ได้มีการตรวจสอบแล้วพบว่าได้มีการยกเว้นเพิ่มขึ้นหลายมาตรา คือ มาตรา ๒๔/๑ มาตรา ๒๕ เฉพาะบทบัญญัติที่กำหนดให้ในวันยื่นฟ้องให้จำเลยมาหรือคุมตัวมาศาล มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๑ ซึ่งได้มีการหารือกับผู้แทนสำนักงานศาลยุติธรรมและผู้แทนจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. แล้ว จึงเสนอร่างมาตรา ๔๔ เป็นดังนี้

“มาตรา ๔๔ ในการพิจารณาพิพากษาคดีร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน เพราะเหตุร้ายรยผิตปกตติให้นำบทบัญญัติในหมวด ๒ การดำเนินคดีอาญา เว้นแต่มาตรา ๒๔ มาตรา ๒๔/๑ มาตรา ๒๕ เฉพาะบทบัญญัติที่กำหนดให้ในวันยื่นฟ้องให้จำเลยมาหรือคุมตัวมาศาล มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๓๐ มาตรา ๓๑ มาตรา ๓๒ วรรคสาม และวรรคสี่ มาตรา ๓๙ มาตรา ๔๑ และมาตรา ๔๒ มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

ประเด็นที่สอง บทเฉพาะกาล รองรับกระบวนการในการฟ้องคดีของอัยการสูงสุด หรือของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามมาตรา ๒๓ ซึ่งในที่นี้ได้ยกร่างเป็น ๒ แบบ คือ

แบบที่ ๑ ดำเนินการร่างตามมติที่ประชุมครั้งที่ผ่านมา โดยกำหนดให้มีความเชื่อมโยงกับมาตรา ๑๐ มาตรา ๑๑ มาตรา ๑๒ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๒ มาใช้บังคับ เป็นดังนี้

“มาตรา ๖๖/๑ ในระหว่างที่กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตยังมีได้กำหนดหลักเกณฑ์การดำเนินการของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติว่ากรณีมีมูลที่จะดำเนินคดีตามมาตรา ๑๐ (๑) หรือ (๓) และยังมีได้กำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจฟ้องคดีอาญาตามมาตรา ๒๓ ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๐ มาตรา ๑๑ และมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณา คดีอาญาของ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒ มาใช้บังคับกับการดำเนินการดังกล่าวโดยอนุโลม จนกว่าจะมีหลักเกณฑ์และเงื่อนไขดังกล่าวในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตใช้บังคับ”

แบบที่ ๒ เป็นแบบที่กำหนดรายละเอียดไว้ เป็นดังนี้

“มาตรา ๖๖/๑ ในระหว่างที่กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตยังมีได้กำหนดหลักเกณฑ์การดำเนินการของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติว่ากรณีมีมูลที่จะดำเนินคดีตามมาตรา ๑๐ (๑) หรือ (๓) และยังมีได้กำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจฟ้องคดีอาญาตามมาตรา ๒๓ ให้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขดังต่อไปนี้ จนกว่าจะมีหลักเกณฑ์และเงื่อนไขดังกล่าวในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตใช้บังคับ

(๑) เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติว่ากรณีมีมูลที่จะดำเนินคดีตามมาตรา ๑๐ (๑) หรือ (๓) ให้ประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติส่งรายงาน เอกสาร และพยานหลักฐานพร้อมทั้งความเห็นไปยังอัยการสูงสุดภายในสิบสี่วัน เพื่อให้อัยการสูงสุดยื่นฟ้องคดีต่อศาล ทั้งนี้ ให้อัยการสูงสุดยื่นฟ้องคดีภายในสามสิบวันนับแต่วันได้รับเรื่อง เว้นแต่ภายในระยะเวลาดังกล่าวอัยการสูงสุดมีความเห็นว่าเรื่องที่ส่งมานั้นยังมีข้อไม่สมบูรณ์ และได้แจ้งข้อไม่สมบูรณ์นั้นไปยังคณะกรรมการ ป.ป.ช.

(๒) ภายในสิบสี่วันนับแต่วันได้รับแจ้งข้อไม่สมบูรณ์ตาม (๑) ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. และอัยการสูงสุดตั้งคณะทำงานขึ้นคณะหนึ่ง โดยมีผู้แทนของแต่ละฝ่ายจำนวนฝ่ายละเท่ากันเป็นคณะทำงาน ให้สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติทำหน้าที่เป็นฝ่ายเลขานุการ คณะทำงานมีอำนาจหน้าที่พิจารณาพยานหลักฐานที่ไม่สมบูรณ์ และรวบรวมพยานหลักฐานให้สมบูรณ์ แล้วส่งให้อัยการสูงสุดเพื่อฟ้องคดีต่อไป

(๓) ในกรณีที่คณะทำงานตาม (๒) ไม่อาจหาข้อยุติเกี่ยวกับการฟ้องคดีได้ภายในกำหนดเวลา สิบสี่วันนับแต่วันตั้งคณะทำงาน ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจยื่นฟ้องคดีเองหรือแต่งตั้งทนายความให้ฟ้องคดีแทนได้ แต่ต้องฟ้องภายในสิบสี่วันนับแต่วันครบกำหนด

(๔) การยื่นฟ้องเมื่อล่วงพ้นระยะเวลาตาม (๑) และ (๓) ย่อมกระทำไม่ได้ ถ้าได้ฟ้องภายในอายุความ”

ต่อจากนั้นที่ประชุมได้พิจารณาและแสดงความคิดเห็นในเรื่องที่ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเสนอต่อที่ประชุมในประเด็นที่ได้รับมอบหมาย สรุปได้ดังนี้

ศาสตราจารย์พิเศษภัทรศักดิ์ วรธมแสง ประธานคณะกรรมการวิชาการวิสามัญ กล่าวทบทวนประเด็นที่มอบหมายต่อที่ประชุมว่า

ประเด็นที่หนึ่ง การแก้ไขมาตรา ๔๔ ซึ่งเป็นการเพิ่มเติมบทบัญญัติใหม่ที่ไม่นำมาใช้ในคดีทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินนั้น ตามที่ได้มอบหมายให้ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาและผู้แทนจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไปหารือร่วมกันว่าควรมีการอนุโลมมีมาตราใดบ้าง เพื่อเป็นการกำหนดให้เกิดความชัดเจนยิ่งเกี่ยวกับการนำตัวจำเลยมาศาล

ประเด็นที่สอง บทเฉพาะกาลรองรับกรณีคณะกรรมการ ป.ป.ช. ยังไม่มีการกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการฟ้องคดีของอัยการสูงสุดและของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามมาตรา ๒๓ โดยนำเสนอ ๒ แบบ คือ ๑) แบบที่ ๑ เป็นการยกเว้นมาตรา ๖๖/๑ แบบสั้น ตามที่กรรมการวิสามัญเสนอ และ ๒) แบบที่ ๒ เป็นการยกเว้นมาตรา ๖๖/๑ แบบยาว โดยกำหนดรายละเอียดเนื้อหาไว้ในตัวบทบัญญัติ

นายธรรมนูญ เรืองคิษฐ์ กรรมการวิชาการวิสามัญ ในฐานะผู้แทนจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. กล่าวต่อที่ประชุมว่า เห็นชอบตามแบบที่ ๑ แบบสั้น เพราะไม่เป็นการกำหนดรายละเอียดมากเกินไป ซึ่งหากกำหนดรายละเอียดไว้มากเกินไปก็อาจนำมาซึ่งปัญหาการตีความในแต่ละถ้อยคำ

ผลการพิจารณา

สำหรับประเด็นแรก

ที่ประชุมพิจารณาแล้วเห็นชอบด้วยกับข้อเสนอของผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา แต่อย่างไรก็ตาม เพื่อให้การพิจารณาเป็นไปอย่างรอบคอบ เห็นควรมอบหมายให้ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา และผู้แทนสำนักงานศาลยุติธรรม ตรวจสอบความครบถ้วนถูกต้องของมาตราที่เกี่ยวข้องที่ไม่สามารถนำมาใช้บังคับโดยอนุโลมได้

ที่ประชุมเห็นควรแก้ไขมาตรา ๔๔ เป็นดังนี้

“มาตรา ๔๔ ในการพิจารณาพิพากษาคดีร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน เพราะเหตุร้ายรวยผิดปกติ ให้นำบทบัญญัติในหมวด ๒ การดำเนินคดีอาญา เว้นแต่มาตรา ๒๔ มาตรา ๒๔/๑ มาตรา ๒๕ เฉพาะบทบัญญัติที่กำหนดให้ในวันยื่นฟ้องให้จำเลยมาหรือคุมตัวมาศาล มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๓๐ มาตรา ๓๑ มาตรา ๓๒ วรรคสาม และวรรคสี่ มาตรา ๓๙ มาตรา ๔๑ และ มาตรา ๔๒ มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

สำหรับประเด็นที่สอง

ที่ประชุมพิจารณาแล้วเห็นชอบด้วยกับแนวทางการยกเว้นแบบที่ ๑ (แบบสั้น)

ลำดับต่อมาที่ประชุมได้พิจารณาในประเด็นเกี่ยวกับผลภายหลังจากที่ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ผ่านความเห็นชอบจากสภานิติบัญญัติแห่งชาติให้ประกาศใช้เป็นกฎหมายแล้ว จะต้องส่งไปให้หน่วยงานหรือองค์กรใดบ้างพิจารณาความสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๖๗ วรรคห้า

ศาสตราจารย์พิเศษภัทรศักดิ์ วรรณแสง ประธานคณะกรรมการการวิสามัญ กล่าวต่อที่ประชุมว่า ได้มีผู้พิพากษาศาลฎีกาสอบถามในประเด็นบทเฉพาะกาลตามรัฐธรรมนูญว่า ภายหลังจากที่ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. .... ผ่านความเห็นชอบของสภานิติบัญญัติแห่งชาติแล้วจะต้องดำเนินการส่งไปยังศาลรัฐธรรมนูญกับองค์กรที่เกี่ยวข้องตีความหรือพิจารณาอีกครั้ง ซึ่งองค์กรที่เกี่ยวข้องกลับไม่ได้รวมถึงศาลฎีกา

พลตรี วีระ โรจนนาค กรรมการการวิสามัญ ในฐานะผู้แทนกรรมการร่างรัฐธรรมนูญชี้แจงประเด็นดังกล่าวว่า เพราะเหตุใดจึงไม่ได้มีการบัญญัติให้การส่งร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ไปยังศาลฎีกา เพียงแต่กำหนดให้ส่งไปยังองค์กรอิสระที่เกี่ยวข้องพิจารณานั้น โดยช่วงระยะเวลาที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญยกร่างได้มีการปรับปรุงแก้ไขร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ก่อนส่งให้คณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณาว่าควรมีการแก้ไขอย่างไร เมื่อคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณาแล้วก็ไม่ได้มีการนำมาบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญว่าควรต้องส่งร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญให้ศาลฎีกาพิจารณากำหนดไว้ อย่างไรก็ตาม ขอนำประเด็นที่กรรมการวิสามัญเสนอไปพิจารณาอีกครั้งภายหลังจากที่ผ่านความเห็นชอบของสภานิติบัญญัติแห่งชาติว่าควรมีการดำเนินการแก้ไขให้ตรงกับเจตนารมณ์หรือไม่ตามความเหมาะสมต่อไป

ศาสตราจารย์อุดม รัฐอมฤต กรรมการการวิสามัญ ได้แสดงความคิดเห็นว่า ในกรณีนี้อาจจะต้องอาศัยคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในฐานะองค์กรอิสระที่เกี่ยวข้องเป็นผู้แจ้งความเห็นให้ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติทราบ

ศาสตราจารย์พิเศษภัทรศักดิ์ วรรณแสง ประธานคณะกรรมการการวิสามัญ กล่าวต่อที่ประชุมว่า ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้จะส่งเฉพาะศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระที่เกี่ยวข้อง หากมีความเห็นแย้งก็ต้องอาศัยศาลรัฐธรรมนูญและคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นผู้ทำความเห็นแย้ง

นายธรรมนุญ เรืองดิษฐ์ กรรมการการวิสามัญ ได้แสดงความคิดเห็นว่า การที่มาตรา ๒๖๗ กำหนดให้ส่งร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญให้ศาลรัฐธรรมนูญในที่นี้ น่าจะหมายถึงเฉพาะร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีของศาลรัฐธรรมนูญ ไม่น่าจะหมายถึงกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญทุกฉบับ ดังนั้น หากจะมีความเห็นแย้งเป็นประการใดคงต้องอาศัยคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ และคณะกรรมการ ป.ป.ช. เท่านั้น

ลำดับต่อมา ที่ประชุมได้พิจารณาความเหมาะสมในการแก้ไขเพิ่มเติมคำปรารภหรือเหตุผลประกอบร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ โดยใช้ถ้อยคำให้ชัดเจนว่า ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้เป็นกฎหมายที่ออกตามความในมาตรา ๒๓๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยหรือไม่

นายศุภกิจ แยมประชา ผู้พิพากษาศาลชั้นต้นประจำสำนักประธานศาลฎีกา ได้เสนอความเห็นต่อที่ประชุมว่า ควรนำไปบัญญัติไว้ในคำปรารภ หรือเหตุผลประกอบร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญหรือไม่ว่าร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้เป็นกฎหมายที่ออกตามรัฐธรรมนูญมาตรา ๒๓๖ เนื่องจากเมื่อพิจารณาล้อยคำในส่วนของเหตุผลประกอบร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญไม่พบว่ามีถ้อยคำใดที่แสดงให้เห็นถึงการตั้ง หน้าที่และอำนาจ วิธีการไต่สวน และการดำเนินการอื่นของคณะผู้ไต่สวนอิสระ ทั้งที่ ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้มีบทบัญญัติในส่วนของคณะผู้ไต่สวนอิสระไว้ด้วย เช่นนี้จะถือได้ว่าเนื้อหาในส่วนของเหตุผลประกอบร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญไม่ครอบคลุมเนื้อหาทั้งหมดของกฎหมายหรือไม่

นางชีนสุมน นิวาทวงษ์ กรรมการการวิสามัญ ได้ให้ข้อมูลและแสดงความคิดเห็นว่า โดยหลักแล้วคำปรารภ และเหตุผลจะเขียนถ้อยคำไว้กว้าง ๆ เช่น เพื่อให้มีศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หรือเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ เป็นต้น ดังนั้น แม้ว่าร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้จะมีเนื้อหาเกี่ยวกับคณะผู้ไต่สวนอิสระ แต่การดำเนินการต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการตั้ง หน้าที่และอำนาจ วิธีการไต่สวน และการดำเนินการอื่นของคณะผู้ไต่สวนอิสระ ก็น่าจะอยู่ในความหมายที่เหตุผลได้กำหนดให้มีศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเพื่อทำหน้าที่พิจารณาพิพากษาคดีตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๑๙๕ วรรคสองอยู่แล้ว จึงไม่จำเป็นต้องแก้ไขเพิ่มเติม

นายศุภกิจ แยมประชา ผู้พิพากษาศาลชั้นต้นประจำสำนักประธานศาลฎีกา ได้แสดงความคิดเห็นว่า ผู้ไต่สวนอิสระไม่ได้ทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเพียงอย่างเดียว แต่ยังเกี่ยวข้องกับศาลฎีกาด้วยในกรณีที่มีการฝ่าฝืนมาตรฐานจริยธรรมอย่างร้ายแรง คือ อำนาจหน้าที่ของผู้ไต่สวนอิสระไม่ใช่อำนาจหน้าที่เฉพาะตามร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้เท่านั้น เพียงแต่ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญกำหนดคุณสมบัติลักษณะต้องห้าม หน้าที่ อำนาจ และวิธีการไต่สวนของคณะผู้ไต่สวนอิสระไว้

นางชีนสุมน นิวาทวงษ์ กรรมการการวิสามัญ ได้แสดงความคิดเห็นว่า หากจะแก้ไขเพิ่มเติมก็อาจเพิ่มเติมในส่วนของเหตุผลประกอบร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญในตอนท้ายได้

นายอนุรักษ์ สง่าอารีย์กุล รองเลขาธิการคณะกรรมการการวิสามัญ ได้แสดงความคิดเห็นว่า เมื่อพิจารณาแล้วอาจไม่ต้องแก้ไขเพิ่มเติม เพราะในส่วนของคณะผู้ไต่สวนอิสระที่ร่างพระราชบัญญัติ

ประกอบรัฐธรรมนูญนี้กำหนดบทบาทหน้าที่ต่าง ๆ ไว้ ก็เป็นบริบทที่หมายถึงการดำเนินการตามร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้เท่านั้น

ผลการพิจารณา

ที่ประชุมพิจารณาแล้วเห็นว่า ไม่จำเป็นต้องแก้ไขเพิ่มเติมคำปรารภ หรือเหตุผลประกอบร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญตามที่นายศุภกิจ แย้มประชา ผู้พิพากษาศาลชั้นต้นประจำสำนักประธานศาลฎีกา เสนอ และให้คงคำปรารภไว้ตามร่างเดิมที่คณะกรรมการการวิสามัญได้เคยมีมติแก้ไขไว้ ส่วนเหตุผลให้คงไว้ตามร่างเดิมโดยไม่มีการแก้ไข

ลำดับต่อมา ที่ประชุมได้พิจารณาในประเด็นเกี่ยวกับการเตรียมข้อมูลเพื่อใช้ประกอบการชี้แจงต่อที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ในวาระที่ ๒ และวาระที่ ๓

ศาสตราจารย์พิเศษทศศักดิ์ วรรณแสง ประธานคณะกรรมการการวิสามัญ ได้เสนอต่อที่ประชุม ขอให้มอบหมายกรรมการวิสามัญที่เป็นผู้แทนกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ และผู้แทนสำนักงานยุติธรรม จัดเตรียมข้อมูลประกอบการชี้แจงต่อที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เกี่ยวกับสถิติต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ เช่น จำนวนคดีตั้งแต่กำหนดให้มีศาลแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง จำนวนคดีที่ยกฟ้อง จำนวนคดีที่ศาลมีคำพิพากษาลงโทษ จำนวนคดีที่ศาลจำหน่ายคดีชั่วคราว จำนวนคดีที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองไม่หลบหนีและอยู่ต่อสู้อคดี จำนวนผู้พิพากษาในแผนกคดีอาญาฯ ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงาน จำนวนคดีที่อยู่ระหว่างการพิจารณา จำนวนคดีที่ศาลออกหมายจับ เป็นต้น

ผลการพิจารณา

ที่ประชุมมีมติเห็นชอบตามที่ศาสตราจารย์พิเศษทศศักดิ์ วรรณแสง ประธานคณะกรรมการการวิสามัญเสนอ โดยมอบหมายให้ผู้แทนคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ และผู้แทนสำนักงานศาลยุติธรรม รวบรวมข้อมูลสถิติดังกล่าวข้างต้น เพื่อใช้ประกอบการชี้แจงต่อที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติในการพิจารณาวาระที่ ๒ และวาระที่ ๓ ต่อไป

ลำดับต่อมา ที่ประชุมได้พิจารณาความเหมาะสมในการตั้งข้อสังเกตเพิ่มเติมไว้ท้ายรายงานการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ของคณะกรรมการการวิสามัญ เกี่ยวกับการติดตามผลบังคับนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษในทางข้อเท็จจริงของคำพิพากษาในคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

ศาสตราจารย์พิเศษทศศักดิ์ วรรณแสง ประธานคณะกรรมการการวิสามัญ ได้เสนอต่อที่ประชุมว่าควรมีการตั้งข้อสังเกตเกี่ยวกับ การที่ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ได้

กำหนดให้ศาลสามารถพิจารณาคดีโดยไม่มีตัวจำเลย ซึ่งการมีบทบัญญัติดังกล่าวแม้จะทำให้การพิจารณาคดีและศาลมีคำพิพากษาได้อย่างรวดเร็วยิ่งขึ้น แต่ความรวดเร็วดังกล่าวไม่ใช่ปัจจัยเดียวที่จะชี้วัดประสิทธิภาพการดำเนินคดี แต่ขึ้นอยู่กับ การนำตัวผู้กระทำความผิดมาบังคับโทษให้เป็นไปตามคำพิพากษาด้วย ดังนั้น จึงขอเสนอให้มีการตั้งข้อสังเกตไว้ท้ายรายงานการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ในประเด็นดังกล่าว

ศาสตราจารย์อุดม รัฐอมฤต กรรมการการวิสามัญ ได้แสดงความเห็นว่า เห็นพ้องด้วยกับการตั้งข้อสังเกตตามข้อเสนอของประธานคณะกรรมการการวิสามัญ โดยในข้อสังเกตดังกล่าว ควรระบุให้ชัดเจนว่าในกรณีที่มีการพิจารณาคดีโดยไม่มีตัวจำเลยจนต่อมาภายหลังศาลได้มีคำพิพากษาลงโทษจำเลยไปแล้ว หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเร่งรัดติดตามจับกุมตัวจำเลยมาบังคับโทษให้เป็นไปตามคำพิพากษาของศาล

ลำดับต่อมาที่ประชุมได้พิจารณาบททวนความในมาตรา ๑๖ ซึ่งว่าด้วยการขอให้ศาลมีคำสั่งไต่สวนพยานหลักฐานไว้ล่วงหน้า

ศาสตราจารย์อุดม รัฐอมฤต กรรมการการวิสามัญ ได้ตั้งข้อซักถามเพื่อความชัดเจนว่า มาตรา ๑๖ กำหนดให้มีการสืบพยานล่วงหน้าได้ แต่ปรากฏข้อเท็จจริงว่าไม่ได้มีแต่เพียงอัยการสูงสุดและคณะกรรมการ ป.ป.ช. เท่านั้นที่จำเป็นจะต้องใช้สิทธิขอไต่สวนพยานหลักฐานล่วงหน้า แต่อาจมีบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องในคดี จึงขอตั้งข้อซักถามว่าในทางปฏิบัติศาลเคยพบกรณีที่บุคคลซึ่งไม่ใช่พนักงานอัยการ หรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. มาร้องขอให้มีการไต่สวนพยานหลักฐานไว้ล่วงหน้า

ศาสตราจารย์พิเศษภัทรศักดิ์ วรรณแสง ประธานคณะกรรมการการวิสามัญ กล่าวต่อที่ประชุมว่า เมื่อพิจารณาแล้วคำว่า “บุคคลที่เกี่ยวข้อง” ตามมาตรา ๑๖ คงจะหมายถึงองค์กรอิสระและบุคคลที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ซึ่งสามารถขอให้ศาลไต่สวนพยานหลักฐานไว้ล่วงหน้าได้ แต่ในทางปฏิบัติศาลไม่ได้อนุญาตเสมอไป ขึ้นอยู่กับดุลพินิจศาลว่าผู้ร้องขอเป็นบุคคลที่เกี่ยวข้องหรือไม่ และการร้องขอให้ศาลไต่สวนพยานหลักฐานไว้ล่วงหน้าตามมาตรา ๑๖ อาจเกิดขึ้นได้ทั้งกรณีการพิจารณาคดีอาญาหรือการพิจารณาคดีขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินด้วย

นางชิ้นสุมน นิเวทวงศ์ กรรมการการวิสามัญ ได้แสดงความเห็นว่า ถ้อยคำว่า “บุคคลที่เกี่ยวข้อง” ไม่ปรากฏในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๒ แต่ได้มีการบัญญัติไว้ในข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา และในพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๙ มาตรา ๒๗ อันเป็นที่มาของถ้อยคำว่า “บุคคลที่เกี่ยวข้อง” ตามมาตรา ๑๖

๓.๓ พิจารณาข้อสังเกตท้ายรายงานของคณะกรรมการวิสามัญพิจารณา
ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่ง
ทางการเมือง พ.ศ. ....

นายณัฐชัย เปรมประเสริฐ ผู้ช่วยเลขานุการตามข้อบังคับฯ กล่าวต่อที่ประชุมว่า ได้มี
การหารือกับ นายศุภกิจ แยมประชา ผู้พิพากษาศาลชั้นต้นประจำสำนักประธานศาลฎีกา สำนักงาน
ศาลยุติธรรม เกี่ยวกับข้อสังเกตท้ายรายงานของคณะกรรมการวิสามัญ ข้อ ๙.๒.๑ หน้า ๑๑ โดย
ผู้แทนสำนักงานศาลยุติธรรมเห็นว่า ในตอนท้ายของข้อ ๙.๒.๑ ที่พบข้อความมีลักษณะเหมือนกับเป็น
การบังคับประธานศาลฎีกาต้องออกข้อกำหนดของประธานศาลฎีการองรับ จึงขออนุญาตปรับถ้อยคำให้
เหมาะสมยิ่งขึ้น เป็นดังนี้ “ข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาเพื่อปฏิบัติการตามมาตรา ๑๑ ควรกำหนด”

สรุปผลการพิจารณา

- ที่ประชุมเห็นชอบตามที่ผู้แทนสำนักงานศาลยุติธรรมเสนอขอแก้ไขข้อสังเกตท้าย
รายงานของคณะกรรมการวิสามัญ ข้อ ๙.๒.๑ เป็นดังนี้

“๙.๒.๑ เนื่องจากเหตุสุดวิสัยหรือเหตุจำเป็นอื่นอันมีอาจก้าวล่วงได้อันทำให้ผู้พิพากษา
ซึ่งเป็นองค์คณะไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ตามมาตรา ๑๑ มีความหมายที่ค่อนข้างกว้าง ไม่สามารถ
กำหนดไว้อย่างชัดเจนในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ได้ว่าเป็นเหตุใดบ้าง นอกจากนี้ ยังเป็น
เหตุที่เมื่อเกิดขึ้นแล้วต้องมีผู้วินิจฉัยอีกชั้นหนึ่งว่าเหตุดังกล่าวเป็นเหตุสุดวิสัยหรือเหตุจำเป็นอื่นอันมีอาจ
ก้าวล่วงได้หรือไม่ ดังนั้น เมื่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับแล้ว **ประธานศาลฎีกาควร
ออกข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาเพื่อปฏิบัติการตามมาตรา ๑๑ โดยในข้อกำหนดดังกล่าว** ควร
กำหนด...”

๓.๔ พิจารณาทบทวนร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. .... (ในมาตราที่มีการแก้ไข ส่วนมาตราที่ไม่มีการแก้ไขให้ที่ประชุมพิจารณาเชื่อมโยงในเรื่องความเหมาะสมและความขัดหรือแย้งประกอบด้วย) สรุปได้ดังนี้

คำปรารภ

มีการแก้ไข

“โดยที่เป็นการสมควรให้มีกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญา
ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิ
และเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๖ ประกอบกับมาตรา ๒๘ และมาตรา ๓๗ ของรัฐธรรมนูญแห่ง
ราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

นาย

ที่เกิดขึ้นในคดีนั้น ทั้งนี้ ตามแนวทางและวิธีการตามข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา

การพิจารณาของศาลต้องเป็นไปโดยรวดเร็วตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้และข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา ทั้งนี้ โดยยึดนำสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือของคณะผู้ไต่สวนอิสระ แล้วแต่กรณี เป็นหลักในการพิจารณา และเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม แต่ให้ศาลหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพิ่มเติมได้ตามที่เห็นสมควร

ในการปฏิบัติหน้าที่ ศาลมีอำนาจเรียกเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องจากบุคคลใดหรือเรียกบุคคลใดมาให้ถ้อยคำ ตลอดจนขอให้ศาลอื่น พนักงานสอบสวน หน่วยราชการ หน่วยงานอื่นของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น ดำเนินการใดเพื่อประโยชน์แห่งการพิจารณาได้

ศาลมีอำนาจแต่งตั้งบุคคลหรือคณะบุคคลเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามที่มอบหมายในการให้ความช่วยเหลือหรือสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ของศาลที่มีใช้การพิจารณาหรือพิพากษาคดีได้”

มาตรา ๙

มีการแก้ไข

“มาตรา ๙ ให้มีแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในศาลฎีกา

เพื่อประโยชน์ในการดำเนินกระบวนการพิจารณาของศาลตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ให้ประธานศาลฎีกาแต่งตั้งผู้พิพากษาในศาลฎีกาซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลฎีกาหรือผู้พิพากษาอาวุโสในซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลฎีกาจำนวนตามที่เห็นสมควร เป็นผู้พิพากษาประจำแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในศาลฎีกาเพื่อปฏิบัติงานที่จำเป็นในระหว่างที่ยังไม่มีองค์คณะผู้พิพากษาตามมาตรา ๑๑ สำหรับคดีใดคดีหนึ่ง”

มาตรา ๑๐

มีการแก้ไข

“มาตรา ๑๐ ศาลมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดี ดังต่อไปนี้

(๑) คดีที่มีมูลแห่งคดีเป็นการกล่าวหาว่าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเฉพาะตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระหรือผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน ร่ำรวยผิดปกติ ทุจริตต่อหน้าที่ หรือจงใจปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย

(๒) คดีที่คณะผู้ไต่สวนอิสระเห็นว่ากรรมการ ป.ป.ช. มีพฤติการณ์ร่ำรวยผิดปกติ ทุจริตต่อหน้าที่ หรือจงใจปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย

(๓) คดีที่มีมูลแห่งคดีเป็นการกล่าวหาบุคคลอื่นซึ่งมิใช่บุคคลตาม (๑) และ (๒) เป็นตัวการ ผู้ใช้ หรือผู้สนับสนุนในการกระทำความผิดทางอาญาตาม (๑) หรือ (๒) รวมทั้งผู้ให้ ผู้ขอให้ หรือ

รับว่าจะให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดแก่บุคคลตาม (๑) หรือ (๒) เพื่อจูงใจให้กระทำการ
ไม่กระทำการ หรือประวิงการกระทำอันมิชอบด้วยหน้าที่

(๔) คดีที่บุคคลตาม (๑) หรือกรรมการ ป.ป.ช. หรือเจ้าหน้าที่ของสำนักงาน
คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติตามมาตรา ๕๖ วรรคสอง จงใจไม่ยื่นบัญชี
แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือจูงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน
หรือหนี้สินอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ และมีพฤติการณ์อันควรเชื่อได้ว่า
มีเจตนาไม่แสดงที่มาแห่งทรัพย์สินหรือหนี้สิน”

ประเด็นการพิจารณา

ที่ประชุมคณะกรรมการวิสามัญได้พิจารณาแล้วเห็นว่า

- ถ้อยคำโดยใช้คำว่า “เจ้าหน้าที่ของสำนักงาน ป.ป.ช.” หากใช้ตรรกะเดียวกันเกี่ยวกับ
เรื่องการใส่ชื่อหน่วยในด้วยชื่อเต็ม (เพราะไม่มีบทนิยามกำหนดให้ใช้คำย่อ) ในส่วนนี้ต้องใส่คำว่า
“เจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ”

- เติมคำว่า “ศาลฎีกา” หลังคำว่าที่ประชุมใหญ่ทุกแห่ง

มาตรา ๑๑

มีการแก้ไข

มาตรา ๑๗

มีการแก้ไข

“มาตรา ๑๑ เมื่อมีการยื่นฟ้องคดีต่อศาล ให้ประธานศาลฎีกาเรียกประชุมใหญ่
ศาลฎีกาโดยเร็ว เพื่อเลือกผู้พิพากษาในศาลฎีกาซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลฎีกา
หรือผู้พิพากษาอาวุโสซึ่งเคยดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลฎีกาจำนวนเก้าคน
เป็นองค์คณะผู้พิพากษา โดยให้เลือกเป็นรายคดี

ในกรณีมีเหตุสมควร ผู้พิพากษาคนใดอาจขอลอนตัวจากการได้รับเลือกเป็น
องค์คณะผู้พิพากษาได้ โดยให้แถลงต่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาก่อนการลงคะแนน และให้ที่ประชุมใหญ่
ศาลฎีกาลงมติว่าจะให้มีการลอนตัวหรือไม่ มติของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาให้เป็นที่สุด

การเลือกองค์คณะผู้พิพากษาแต่ละคดีให้ใช้วิธีการลงคะแนนลับ ให้ผู้พิพากษา
ซึ่งได้รับคะแนนสูงสุดเรียงลงไปตามลำดับจนครบจำนวนที่ ระเบียบองค์คณะพิชตรณพิพดษทักักคน
เป็นผู้ได้รับเลือกเป็นองค์คณะผู้พิพากษาสำหรับคดี ถ้ามีผู้ได้รับคะแนนเท่ากันในลำดับใดอันเป็นเหตุให้มี
ผู้ได้รับเลือกเกินจำนวนดังกล่าว ให้ประธานศาลฎีกาจับสลากว่าผู้ใดเป็นผู้ได้รับเลือก

ผู้พิพากษาซึ่งได้รับเลือกเป็นองค์คณะผู้พิพากษามีหน้าที่และอำนาจในการพิจารณา
พิพากษาคดีจนกว่าจะสิ้นสุดหน้าที่และอำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ และระหว่าง
การพิจารณาพิพากษาคดีนั้น ห้ามมิให้มีคำสั่งให้ผู้พิพากษานั้นไปทำงานที่อื่นนอกศาลฎีกา

ในกรณีที่ผู้พิพากษาคนใดในองค์คณะผู้พิพากษาพ้นจากหน้าที่ตามมาตรา ๑๒ หรือมีเหตุสุดวิสัย หรือเหตุจำเป็นอื่นอันมิอาจก้าวล่วงได้ทำให้ผู้พิพากษาผู้นั้นไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ตามข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา ให้ถือว่าผู้พิพากษาเท่าที่มีอยู่เป็นองค์คณะผู้พิพากษาต่อไปได้ เว้นแต่ผู้พิพากษาในองค์คณะเหลือไม่ถึงเจ็ดคน ในกรณีที่ผู้พิพากษาในองค์คณะเหลือไม่ถึงเจ็ดคน หรือในกรณีที่ประธานศาลฎีกาเห็นเป็นควรสมควรเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ให้ดำเนินการเลือกผู้พิพากษาเข้ามาแทนที่ให้ครบจำนวนตามหลักเกณฑ์และวิธีการตามวรรคหนึ่ง โดยผู้พิพากษาซึ่งได้รับเลือกนั้น ให้มีอำนาจเช่นเดียวกับผู้พิพากษาอื่นในองค์คณะผู้พิพากษาที่ตนเข้าแทนที่ และสมรรถมีอำนาจตรวจสอบ ท้าความเห็นในการวินิจฉัยคดี และลงลายมือชื่อในคำสั่งที่เป็นการวินิจฉัยชี้ขาดคดีหรือคำพิพากษาได้

ในกรณีมีเหตุสุดวิสัย หรือเหตุจำเป็นอื่นอันมิอาจก้าวล่วงได้ทำให้ผู้พิพากษาคนใดในองค์คณะผู้พิพากษาไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ในวันนัดเป็นการชั่วคราว และผู้พิพากษาในองค์คณะผู้พิพากษาคงเหลือไม่น้อยกว่าเจ็ดคน ให้ถือว่าผู้พิพากษาเท่าที่มีอยู่เป็นองค์คณะผู้พิพากษาพิจารณาคดีต่อไปได้ เว้นแต่การทำคำสั่งที่เป็นการวินิจฉัยชี้ขาดคดีหรือคำพิพากษา

การเปลี่ยนแปลงสถานะของผู้พิพากษาในศาลฎีกาซึ่งได้รับเลือกเป็นองค์คณะผู้พิพากษาไปเป็นผู้พิพากษาอาวุโสในศาลฎีกา ไม่กระทบกระเทือนถึงการที่ผู้นั้นจะปฏิบัติหน้าที่เป็นองค์คณะผู้พิพากษาต่อไป

ผู้พิพากษาซึ่งร่วมประชุมใหญ่ศาลฎีกาตามวรรคหนึ่ง องค์คณะผู้พิพากษาซึ่งได้รับเลือกในการประชุมดังกล่าว ตลอดจนบุคคลซึ่งองค์คณะผู้พิพากษามอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่มีสิทธิได้รับเบี้ยประชุม หรือค่าตอบแทน แล้วแต่กรณี ตามระเบียบที่คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมกำหนด”

มาตรา ๑๒

มีการแก้ไข

“มาตรา ๑๒ ผู้พิพากษาในองค์คณะผู้พิพากษาย่อมพ้นหน้าที่ในคดีเมื่อ

(๑) พ้นจากการเป็นข้าราชการตุลาการ

(๒) ได้รับพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ไปดำรงตำแหน่งที่ศาลอื่น

(๓) ถอนตัวเนื่องจากการคัดค้านผู้พิพากษา และองค์คณะผู้พิพากษามีคำสั่งยอมรับตาม

คำคัดค้านในมาตรา ๑๓

(๔) เมื่อมีเหตุสมควรและได้รับอนุญาตจากที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาให้ถอนตัวได้

กรณีมีเหตุสมควร”

มาตรา ๑๔

มีการแก้ไข

“มาตรา ๑๔ เว้นแต่ที่ประชุมใหญ่จะกำหนดเป็นอย่างอื่น ให้ผู้พิพากษาซึ่งได้รับ

คะแนนสูงสุดในการลงคะแนนตามมาตรา ๑๓ วรรคสาม เป็นผู้พิพากษาเจ้าของสำนวน คัดมี

ผู้ได้รับคะแนนสูงสุดเท่าใดก็ได้ ให้ประธานศาลฎีกาหรือศาลชั้นต้นผู้ใดเป็นผู้พิพากษาเจ้าของสำนวน
ในองค์คณะผู้พิพากษาเลือกผู้พิพากษาคนหนึ่งในจำนวนเก้าคนเป็นผู้พิพากษาเจ้าของสำนวน

ผู้พิพากษาเจ้าของสำนวนมีอำนาจดำเนินการตามมติขององค์คณะผู้พิพากษาและเมื่อ
ได้รับความเห็นชอบจากผู้พิพากษาในองค์คณะผู้พิพากษาอีกสองคน มีอำนาจออกคำสั่งใด ๆ
ที่มีได้เป็นการวินิจฉัยชี้ขาดคดีได้”

มาตรา ๑๙

มีการแก้ไข

“มาตรา ๑๙ ระยะเวลาที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้
หรือในกฎหมายอื่นที่บทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้นำมาใช้บังคับ หรือ
ในข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา หรือตามที่ศาลกำหนด เมื่อศาลเห็นสมควรหรือเมื่อคู่ความมีคำขอ
ศาลอาจยื่นหรือขยายได้ตามความจำเป็นและเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม

ในกรณีที่มีข้อผิดพลาดหรือบกพร่องทางวิธีพิจารณาเกิดขึ้น ให้ศาลอาจสั่งให้คู่ความซึ่ง
ดำเนินกระบวนการพิจารณาไม่ถูกต้อง ดำเนินกระบวนการพิจารณาให้ถูกต้องได้ภายในระยะเวลาและเงื่อนไขที่
ศาลเห็นสมควรกำหนด ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม”

มาตรา ๒๐

มีการแก้ไข

“มาตรา ๒๐ การทำคำสั่งที่เป็นการวินิจฉัยชี้ขาดหรือการพิพากษาคดี ให้ผู้พิพากษาใน
องค์คณะผู้พิพากษาทุกคนทำความเห็นในการวินิจฉัยคดีเป็นหนังสือโดยสังเขป พร้อมทั้งต้องแถลงด้วย
วาจาต่อที่ประชุม และให้ที่ประชุมปรึกษาหารือร่วมกันก่อนแล้วจึงลงมติโดยให้ถือมติตามเสียงข้างมาก
ในการนี้ องค์คณะผู้พิพากษาอาจมอบหมายให้ผู้พิพากษาคนใดคนหนึ่งในองค์คณะ
ผู้พิพากษาเป็นผู้จัดทำคำสั่งหรือคำพิพากษตามมตินั้นก็ได้

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีตามวรรคหนึ่งอย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญตามข้อกำหนดของ
ประธานศาลฎีกา

คำสั่งที่เป็นการวินิจฉัยชี้ขาดคดีหรือคำพิพากษาของศาล ให้เปิดเผยโดยประกาศ
ในราชกิจจานุเบกษา ส่วนความเห็นในการวินิจฉัยคดีของผู้พิพากษาในองค์คณะผู้พิพากษาทุกคน
ให้เปิดเผยตามวิธีการในข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา”

มาตรา ๒๒

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๒๔/๑

คณะกรรมการเพิ่มขึ้นใหม่

“มาตรา ๒๔/๑ ในการดำเนินคดีอาญาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ เมื่อได้ยื่นฟ้องคดีต่อศาลแล้ว ให้อายุความสะดุดหยุดลง

ในกรณีผู้ถูกกล่าวหาหรือจำเลยหลบหนีไปในระหว่างถูกดำเนินคดีหรือระหว่าง การพิจารณาคดีของศาล มิให้นำระยะเวลาที่ผู้ถูกกล่าวหาหรือจำเลยหลบหนีรวมเป็นส่วนหนึ่ง ของอายุความ

ในกรณีมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษจำเลย ถ้าจำเลยหลบหนีไปในระหว่าง ต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษ มิให้นำบทบัญญัติมาตรา ๙๘ แห่งประมวลกฎหมายอาญา มาใช้บังคับ”

มาตรา ๒๖

มีการแก้ไข

“มาตรา ๒๖ ในการยื่นฟ้องคดีต่อศาล ให้อัยการสูงสุดหรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. แจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหา มาศาลในวันฟ้องคดี ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาไม่มาศาลและอัยการสูงสุดหรือ คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีหลักฐานแสดงต่อศาลว่าได้เคยมีการออกหมายจับผู้ถูกกล่าวหาแล้วแต่ยังไม่ได้ ตัวมา หรือเหตุที่ผู้ถูกกล่าวหาไม่มาศาลเกิดจากการประวิงคดี หรือไม่มาศาลตามนัดโดยไม่มี เหตุแก้ตัวอันควร ให้ศาลประทับรับคดีฟ้องไว้พิจารณาได้ แม้จะไม่ปรากฏผู้ถูกกล่าวหาต่อหน้าศาล

ควรสั่งงดทรมานหรือหนึ่งตัวได้ส่งหนังสือถึงผู้ถูกกล่าวหา ณ ภูมิลำเนาหรือที่อยู่ ที่ปรารถนาคณะทนายความหรือทนายความเขียนต่อทนายความด้วยควรทนายเขียนรชช.แล้ว ให้ถือว่าได้แจ้ง ใ้ผู้ถูกกล่าวหาทราบโดยชอบแล้ว

เมื่อศาลรับคำฟ้องไว้พิจารณาแล้ว หรือในกรณีที่จำเลยหลบหนี ในระหว่างทรมานหรือของศาล มิให้นำทนายความที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๙๕ แห่งประมวล กฎหมายอาญา มาใช้บังคับแก่ทนายความคดีนั้น”

มาตรา ๒๗

มีการแก้ไข

“มาตรา ๒๗ ในกรณีที่อัยการสูงสุดหรือคณะกรรมาการ ป.ป.ช. ยื่นฟ้องคดีโดยยัง มิได้ตัวผู้ถูกกล่าวหาไว้ศาลประทับรับฟ้องไว้ตามมาตรา ๒๖ เมื่อศาลได้ประทับรับฟ้องแล้ว และเห็น กรณีที่ศาลยังมีข้อสงสัย และศาลได้ส่งหมายเรียกและสำเนาฟ้องให้จำเลยทราบโดยชอบแล้วแต่ จำเลยไม่มาศาล ให้ศาลออกหมายจับจำเลยและพิจารณาคดีต่อไปได้ โดยถือว่าสำเลยไม่ตั้งใจที่จะให้ มีทนายความต่อหน้าศาล แต่ไม่ตัดสิทธิจำเลยที่จะตั้งทนายความตามตัวเงินครุฑของตนได้ โดยให้ ศาลตรวจหมายจับ และให้ศาลมีอำนาจสั่งทนายความและพิพากษาต่อไปได้โดยไม่ต้องกระทำ ต่อหน้าศาลและให้ผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการติดตามหรือจับกุมจำเลยรายงานผลการติดตามจับกุม เป็นระยะตามที่ศาลกำหนด

ในกรณีที่ได้ออกหมายจับจำเลยและได้มีการดำเนินการตามวรรคหนึ่งแล้ว แต่ไม่สามารถจับจำเลยได้ภายในสามเดือนนับแต่ออกหมายจับ ให้ศาลมีอำนาจพิจารณาคดีได้โดยไม่ต้องกระทำต่อหน้าจำเลย แต่ไม่ตัดสิทธิจำเลยที่จะตั้งทนายความมาดำเนินการแทนตนได้

บทบัญญัติมาตรานี้ไม่เป็นการตัดสิทธิจำเลยที่จะมาศาลเพื่อต่อสู้คดีในเวลาใดก่อนที่ศาลจะมีคำพิพากษา แต่การมาศาลดังกล่าวไม่มีผลให้การไต่สวนและการดำเนินกระบวนการพิจารณาที่ได้ทำไปแล้วต้องเสียไป”

มาตรา ๒๘

มีการแก้ไข

“มาตรา ๒๘ ในคดีที่ศาลดำเนินกระบวนการพิจารณาตามมาตรา ๒๗ และมีคำพิพากษาว่าจำเลยกระทำความผิด ถ้าภายหลังจำเลยมีพยานหลักฐานใหม่ที่อาจทำให้ข้อเท็จจริงเปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญ จำเลยจะมาแสดงตนต่อศาลและยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อขอให้รื้อฟื้นคดีขึ้นพิจารณาใหม่ได้ แต่ต้องยื่นเสียภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษา และให้ศาลมีอำนาจสั่งรื้อฟื้นคดีขึ้นพิจารณาใหม่ได้ตามที่เห็นสมควร คำสั่งของศาลในกรณีเช่นนี้ให้เป็นที่สุด

ในกรณีที่ศาลสั่งรื้อฟื้นคดีขึ้นพิจารณาใหม่ ให้ดำเนินการตามมาตรา ๑๑ แต่ผู้พิพากษาในองค์คณะผู้พิพากษาต้องไม่เคยพิจารณาคดีนั้นมาก่อน

การรื้อฟื้นคดีขึ้นพิจารณาใหม่ไม่มีผลให้การไต่สวนและการดำเนินกระบวนการพิจารณาที่ได้ทำไปแล้วต้องเสียไป

การดำเนินการในการรื้อฟื้นคดีขึ้นพิจารณาใหม่ ให้เป็นไปตามข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา”

มาตรา ๒๙

มีการแก้ไข

“มาตรา ๒๙ เมื่อศาลประทับรับฟ้องแล้ว ห้ามมิให้ศาลอนุญาตให้ถอนฟ้อง เว้นแต่จะได้รับความว่าหากไม่อนุญาตให้ถอนฟ้องจะกระทบกระเทือนต่อความยุติธรรม”

มาตรา ๓๐

มีการแก้ไข

“มาตรา ๓๐ การพิจารณาและไต่สวนพยานหลักฐานให้กระทำโดยเปิดเผย เว้นแต่มีความจำเป็นเพื่อคุ้มครองประโยชน์สาธารณะสำคัญ ให้ศาลมีคำสั่งให้พิจารณาเป็นการลับได้

ทรยศได้บังคับมาตรา ๒๗ เมื่อศาลเห็นเป็นการสมควร เพื่อให้การพิจารณาเป็นไปโดยไม่ชักช้า ศาลมีอำนาจไต่สวนพยานหลักฐานลับหลังจำเลยได้ในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) จำเลยไม่อาจมาฟังการไต่สวนพยานหลักฐานได้เนื่องจากความเจ็บป่วยหรือมีเหตุจำเป็นอื่นอันมิอาจก้าวล่วงได้ เมื่อจำเลยมีทนายและจำเลยได้รับอนุญาตจากศาลที่จะไม่มาฟังการพิจารณาและสืบพยาน

(๒) จำเลยเป็นนิติบุคคลและศาลได้ออกหมายจับผู้จัดการหรือผู้แทนของนิติบุคคลนั้นแล้ว แต่ยังไม่จับตัวมาได้

(๓) จำเลยอยู่ในอำนาจศาลแล้วแต่ได้หลบหนีไปและศาลได้ออกหมายจับแล้วแต่ยังไม่จับตัวมาได้

(๔) ในระหว่างพิจารณาหรือไต่สวน ศาลมีคำสั่งให้จำเลยออกจากห้องพิจารณาเพราะเหตุขัดขวางการพิจารณา หรือจำเลยออกไปจากห้องพิจารณาโดยไม่ได้รับอนุญาตจากศาล

(๕) จำเลยทราบวันนัดแล้วไม่มาศาล โดยไม่มีเหตุอันสมควร หรือศาลเห็นว่าเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรมจำเป็นต้องไต่สวนพยานหลักฐานใดในวันนั้นโดยไม่เลื่อนคดี

กรณีตาม (๓) ในกรณีที่ต้องมีการส่งหนังสือ คำสั่ง หรือหมายอาญาของศาลให้ส่งไปยังทนายความของจำเลยแทน”

มาตรา ๓๑

มีการแก้ไข

“มาตรา ๓๑ ในการดำเนินคดีอาญาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ผู้ถูกกล่าวหาหรือจำเลยซึ่งหลบหนีไปในระหว่างได้รับการปล่อยชั่วคราวต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และถ้าเป็นการหลบหนีไปในระหว่างการพิจารณาคดีของศาล ไม่ว่าศาลจะมีคำสั่งล่วงหน้าคดีหรือไม่ก็ตาม ศาลอาจมีคำสั่งให้ผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการติดตามหรือจับกุมจำเลยรายงานผลภายในระยะเวลาที่ศาลเห็นสมควร

ความผิดตามวรรคหนึ่งไม่ระงับไปเพราะเหตุที่คดีของผู้ถูกกล่าวหาหรือจำเลยนั้นมีการสั่งไม่ฟ้อง ยกฟ้อง จำหน่ายคดี หรือถอนฟ้อง”

มาตรา ๓๒

มีการแก้ไข

“มาตรา ๓๒ ภายใต้บังคับมาตรา ๒๗ เมื่อได้มีคำสั่งศาลประทับรับฟ้องแล้วให้ศาลส่งสำเนาฟ้องแก่จำเลย และนัดคู่ความมาศาลในวันพิจารณาครั้งแรก

นับแต่วันที่จำเลยได้รับสำเนาฟ้อง ให้จำเลยมีสิทธิขอตรวจและขอคัดสำเนาเอกสารในสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช.

คดีได้บังคับมาตรา ๒๗ ในวันพิจารณาครั้งแรก เมื่อจำเลยมาอยู่ต่อหน้าศาลและศาลเชื่อว่าเป็นจำเลยจริง ให้อ่านและอธิบายฟ้องให้ฟัง และถามว่าได้กระทำผิดจริงหรือไม่ จะให้การต่อสู้อย่างไรบ้าง คำให้การของจำเลยให้บันทึกไว้ ถ้าจำเลยไม่ให้การก็ให้บันทึกไว้

และถ้าจำเลยให้การปฏิเสธหรือไม่ให้การ ก็ให้ศาลกำหนดวันตรวจพยานหลักฐานโดยให้โจทก์ และจำเลยทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสิบสี่วัน ในกรณีที่จำเลยมิได้มาศาลในวันพิจารณาครั้งแรก ไม่ว่าด้วยเหตุใด ให้ถือว่าจำเลยให้การปฏิเสธ

ในคดีที่จำเลยให้การรับสารภาพตามฟ้อง แม้ข้อหาที่จำเลยรับสารภาพนั้นกฎหมาย กำหนดอัตราโทษอย่างต่ำให้จำคุกน้อยกว่าห้าปี หรือโทษสถานที่ไม่เกินกว่านั้น ศาลอาจเรียก พยานหลักฐานมาไต่สวนต่อไปเพื่อทราบถึงพฤติการณ์แห่งการกระทำความผิดจนกว่าจะพอใจว่าจำเลย กระทำความผิดจริงก็ได้”

มาตรา ๓๕

มีการแก้ไข

“มาตรา ๓๕ ในกรณีที่ต้องมีการไต่สวน ให้องค์คณะผู้พิพากษากำหนดวันเริ่มไต่สวน โดยให้แจ้งให้โจทก์จำเลยทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน”

มาตรา ๓๖

มีการแก้ไข

“มาตรา ๓๖ ในการไต่สวนพยานบุคคล ไม่ว่าจะพยานที่คู่ความฝ่ายใดอ้าง หรือที่ศาลเรียกมาเอง ให้องค์คณะผู้พิพากษาสอบถามพยานบุคคลเอง โดยการแจ้งให้พยานทราบ ประเด็นและข้อเท็จจริงที่จะไต่สวน แล้วให้พยานเบิกความในข้อนั้นโดยวิธีแถลงด้วยตนเองหรือ ตอบคำถามศาล ศาลอาจถามพยานเกี่ยวกับข้อเท็จจริงใด ๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับคดีแม้จะไม่มีคู่ความฝ่ายใด ยกขึ้นอ้างก็ตาม แล้วจึงอนุญาตให้คู่ความถามพยานเพิ่มเติม

การถามพยาน ของศรส ตามวรรคหนึ่ง จะใช้คำถามนำตามที่ศาลเห็นสมควรก็ได้ หลังจากคู่ความถามพยานตามวรรคหนึ่งแล้ว ห้ามมิให้คู่ความฝ่ายใดถามพยานอีก เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากศาล”

มาตรา ๓๗

มีการแก้ไข

“มาตรา ๓๗ เมื่อการไต่สวนพยานหลักฐานเสร็จสิ้น โจทก์และจำเลยมีสิทธิแถลงปิดคดี ของตนภายในเวลาที่ศาลกำหนด แล้วให้องค์คณะผู้พิพากษามีคำพิพากษาและให้อ่านคำพิพากษาในศาล โดยเปิดเผยภายใน เจ็ดวันสามสิบวัน นับแต่วันเสร็จการพิจารณา ถ้ามีเหตุสมควรขอเลื่อนคดีก่อนได้แต่ต้องไม่เกินสิบสี่วันและต้องบันทึกเหตุผลไว้

ในกรณีที่ศาลนัดฟังคำพิพากษาหรือคำสั่งตามวรรคหนึ่ง แต่จำเลยที่ทราบนัด โดยชอบแล้วไม่มาฟังคำพิพากษาหรือคำสั่ง ให้ศาลอ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งลับหลังจำเลยได้ และให้ถือว่าจำเลยได้ฟังคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นแล้ว

ในการพิจารณาคดีและสืบพยานลับหลังจำเลยตามมาตรา ๒๗ วรรคหนึ่งวรรคสอง เมื่อศาลนัดฟังคำพิพากษาหรือคำสั่ง ให้ปิดประกาศแจ้งการนัดฟังคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้น ณ ภูมิลำเนาหรือที่อยู่ที่ปรากฏตามหลักฐานทางทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรของ จำเลย หรือวิธีการอื่นใดตามที่ศาลเห็นสมควร และให้ถือว่าจำเลยทราบนัดโดยชอบแล้ว”

มาตรา ๔๔

มีการแก้ไข

“มาตรา ๔๔ ในการพิจารณาพิพากษาคดีร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน เพราะเหตุร่ำรวยผิดปกติ ให้นำบทบัญญัติในหมวด ๒ การดำเนินคดีอาญา เว้นแต่มาตรา ๒๔ มาตรา ๒๔/๑ มาตรา ๒๕ เฉพาะบทบัญญัติที่กำหนดให้ในวันยื่นฟ้องให้จำเลยมาหรือคุมตัวมาศาล มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๓๐ มาตรา ๓๑ มาตรา ๓๒ วรรคสาม และวรรคสี่ มาตรา ๓๙ มาตรา ๔๑ และ มาตรา ๔๒ มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

มาตรา ๔๗

มีการแก้ไข

“มาตรา ๔๗ ผู้ใดกล่าวอ้างโต้แย้งว่าทรัพย์สินที่ร้องขอให้ตกเป็นของแผ่นดิน มีได้เกิดจากการร่ำรวยผิดปกติ ผู้นั้นมีภาระการพิสูจน์ต่อศาล

ถ้าผู้ที่มีภาระการพิสูจน์ตามวรรคหนึ่งไม่อาจพิสูจน์ได้ว่าทรัพย์สินที่ร้องขอให้ตกเป็นของแผ่นดินมีได้เกิดจากการร่ำรวยผิดปกติ ให้ศาลสั่งให้ทรัพย์สินนั้นตกเป็นของแผ่นดิน

ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาเป็นคนวิเศษหรือไม่อยู่ในภาวะที่ควรพิสูจน์ต่อศาลได้ หรือ ผู้ที่กล่าวอ้างโต้แย้งเป็นทนายหรือผู้จัดการมรดก ให้ศาลคำนึงถึงความสามารถในการพิสูจน์ของบุคคล ดังกล่าวและพิจารณาพิพากษาตามที่เห็นว่าเป็นประโยชน์สาธารณะ”

มาตรา ๕๐

มีการแก้ไข

“มาตรา ๕๐ ผู้ได้รับแต่งตั้งเป็นคณะผู้ไต่สวนอิสระต้องเป็นผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิดซึ่ง มีอายุไม่ต่ำกว่าสี่สิบห้าปีในวันแต่งตั้ง และต้องมีคุณสมบัติอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้ด้วย

(๑) รับราชการหรือเคยรับราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอธิบดีผู้พิพากษาหรือ อธิบดีอัยการมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี

(๒) รับราชการหรือเคยรับราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอธิบดีหรือหัวหน้าส่วนราชการ ที่เทียบเท่ามาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี

(๓) เป็นหรือเคยเป็นผู้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารสูงสุดของรัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานอื่นของ รัฐที่ไม่เป็นส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี

(๔) ดำรงตำแหน่งหรือเคยดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์ของมหาวิทยาลัยในประเทศไทยมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี และยังมีผลงานทางวิชาการเป็นที่ประจักษ์

(๕) เป็นหรือเคยเป็นผู้ประกอบวิชาชีพที่มีกฎหมายรับรองการประกอบวิชาชีพโดยประกอบวิชาชีพอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องมาเป็นเวลาไม่น้อยกว่ายี่สิบปีนับถึงวันที่ได้รับการเสนอชื่อและได้รับการรับรองการประกอบวิชาชีพจากองค์กรวิชาชีพนั้น

(๖) เป็นผู้มีความรู้ความชำนาญและประสบการณ์ทางด้านการบริหาร การเงิน การคลัง การบัญชี หรือการบริหารกิจการวิสาหกิจในระดับไม่ต่ำกว่าผู้บริหารระดับสูงของบริษัทมหาชนจำกัดมาแล้วไม่น้อยกว่าสิบปี

(๗) เคยเป็นผู้ดำรงตำแหน่งตาม (๑) (๒) (๓) (๔) หรือ (๖) รวมกันไม่น้อยกว่าสิบปี การนับระยะเวลาตามวรรคหนึ่ง ให้นับถึงวันที่ได้รับแต่งตั้ง”

มาตรา ๕๓

มีการแก้ไข

“มาตรา ๕๓ ผู้ไต่สวนอิสระ**จะมีสิทธิ**ได้รับค่าป่วยการ ค่าพาหนะเดินทาง ค่าเช่าที่พัก และค่าตอบแทนอย่างอื่นตามที่ระเบียบที่คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมกำหนด**ในพระราชกฤษฎีกา**”

มาตรา ๕๕

มีการแก้ไข

“มาตรา ๕๕ เมื่อดำเนินการไต่สวนแล้วเสร็จ ให้คณะผู้ไต่สวนอิสระดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) ถ้าเห็นว่าข้อกล่าวหาไม่มีมูล ให้สั่งยุติเรื่อง และให้คำสั่งดังกล่าวเป็นที่สุด

(๒) ถ้าเห็นว่าผู้ถูกกล่าวหาฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรงให้เสนอเรื่องต่อศาลฎีกาเพื่อวินิจฉัย

(๓) ถ้าเห็นว่าผู้ถูกกล่าวหา**มีพฤติการณ์ตามที่**ถูกกล่าวหา และมีใช่เป็นกรณีตาม (๒) ให้ส่งสำนวนการไต่สวนไปยังอัยการสูงสุดเพื่อดำเนินการฟ้องคดีต่อศาลฎีกา**แผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทรงพรเมือ**

ในการไต่สวนและดำเนินการตามวรรคหนึ่งต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแต่งตั้ง เว้นแต่กรณีที่มีเหตุจำเป็นให้ยื่นคำขอต่อประธานศาลฎีกาเพื่อพิจารณาขยายระยะเวลาตามที่เห็นสมควร

ให้อัยการสูงสุดฟ้องคดีอาญาตามความเห็นของคณะผู้ไต่สวนอิสระภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับเรื่องตามวรรคหนึ่ง

ในกรณีที่ไม้อาจฟ้องคดีได้ก่อนพ้นระยะเวลาตามวรรคสาม ให้อัยการสูงสุดยื่นคำร้องต่อศาลประธานศาลฎีกาเพื่อขออนุญาตขยายระยะเวลาฟ้องคดีออกไปได้อีกไม่เกินสามสิบวันนับแต่วันครบกำหนด แต่ทั้งนี้ต้องฟ้องภายในอายุความ

ให้นำบทบัญญัติในหมวด ๒ การดำเนินคดีอาญา และหมวด ๓ การดำเนินคดีร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน มาใช้บังคับในการดำเนินคดีตามหมวดนี้ด้วยโดยอนุโลม”

มาตรา ๕๖

มีการแก้ไข

“มาตรา ๕๖ ในกรณีที่ปรากฏว่ามีการกระทำความผิดเกี่ยวกับการที่บุคคลตามมาตรา ๑๐ (๔) (๑) ผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินหรือหนี้สินอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ และมีพฤติการณ์อันควรเชื่อได้ว่ามีเจตนาไม่แสดงที่มาแห่งทรัพย์สินหรือหนี้สิน ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทำเป็นคำร้องยื่นต่อศาล ตลขในคำหนดทลขสิบวันนับแต่วันที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ลงมติว่ามี ควรกระทำนั้น ตามที่กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตกำหนด กรณีที่ไม่ขอขยับยื่นคำร้องได้ก่อนพ้นระยะเวลาตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อขออนุญาตขยายระยะเวลายื่นคำร้องออกไปได้อีกไม่เกินสามสิบวันนับแต่วันครบกำหนด

ในกรณีที่กรรมการ ป.ป.ช. หรือ เจ้าหน้าที่ของ ป.ป.ช. เจ้าหน้าที่ของ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เป็นผู้ถูกกล่าวหาอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามวรรคหนึ่งให้เป็นอำนาจของหน่วยงานที่กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตกำหนดไว้”

มาตรา ๕๗

มีการแก้ไข

“มาตรา ๕๗ คำร้องตามมาตรา ๕๖ ต้องมีรายละเอียดเกี่ยวกับตำแหน่งของผู้นั้น บุคคลซึ่งผู้นั้นมีหน้าที่รับผิดชอบต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ระยะเวลาที่ต้องยื่น รวมทั้งข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดโดยชัดแจ้งพร้อมทั้งบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ผลการตรวจสอบและรายงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต รวมทั้งมติและรายงานการประชุมของคณะกรรมการ ป.ป.ช.

ความในวรรคหนึ่งให้ใช้บังคับแก่กรณีที่หน่วยงานอื่นเป็นผู้ดำเนินการตามมาตรา ๕๖ สรรคตมวรรคสอง ด้วยโดยอนุโลม”

มาตรา ๕๘

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๖๑

มีการแก้ไข

“มาตรา ๖๑ คดีที่ไม่มีอุทธรณ์คำพิพากษา ให้เป็นที่สุดตั้งแต่วันที่ศาลได้อ่าน หรือถือว่าได้อ่านคำพิพากษาของศาล แต่ถ้าเป็นคดีที่ศาลพิพากษาให้ลงโทษประหารชีวิต หรือจำคุกตลอดชีวิต ให้ศาลมีหน้าที่ต้องส่งสำนวนคดีดังกล่าวต่อไปให้ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา เพื่อพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์ตามมาตรา ๖๒”

มาตรา ๖๓

มีการแก้ไข

“มาตรา ๖๓ ในคดีเรื่องใดการพิจารณาอุทธรณ์ หากมีปัญหาข้อกฎหมายที่ศาลฎีกา เคยวินิจฉัยไว้แต่คดีต่างต้นสำคัญ ผู้พิพากษาคนหนึ่งในองค์คณะพิชิตคดีของศาลฎีกานั้น หรือประธานแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในศาลฎีกาจะเสนอประธานศาลฎีกา เพื่อพิจารณาให้มีการวินิจฉัยปัญหานั้นโดยที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาก็ได้

เมื่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกามีคำวินิจฉัยในเรื่องหรือประเด็นใดตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้องค์คณะพิชิตคดีของศาลฎีกาวินิจฉัยหรือมีคำพิพากษาในเรื่องหรือประเด็นนั้นไปตามคำวินิจฉัยของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา”

มาตรา ๖๕

มีการแก้ไข

“มาตรา ๖๕ การบังคับคดีเอาแก่ทรัพย์สินอื่นของบุคคลซึ่งต้องชำระเงินแทนมูลค่า สิ่งที่ศาลสั่งรับหรือสั่งให้ตกเป็นของแผ่นดิน ให้กระทำได้ในสิบปีนับแต่วันที่คำพิพากษาถึงที่สุด และให้ อัยการสูงสุด พนักงานอัยการหรือ สำนักงานคณะกรรมการ ป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ แล้วแต่กรณี เป็นผู้ทำหน้าที่และอำนาจในการดำเนินการ บังคับคดี โดยให้ร้องขอให้ศาลออกหมายบังคับคดีและให้เจ้าพนักงานบังคับคดีของกรมบังคับคดีมีหน้าที่ และอำนาจยึดหรืออายัดทรัพย์สินและขายทอดตลาดตามที่ได้รับแจ้งจาก อัยการสูงสุด พนักงานอัยการ หรือ สำนักงานคณะกรรมการ ป้องกันและปราบปรามการทุจริต แห่งชาติ ทั้งนี้ มิให้หน่วยงานของรัฐเรียกค่าฤชาธรรมเนียมหรือค่าใช้จ่ายจากผู้ดำเนินการบังคับคดี

การบังคับคดีตามวรรคหนึ่งให้กระทำได้แม้ว่าบุคคลซึ่งต้องชำระเงินแทนมูลค่า สิ่งที่ศาลสั่งรับถึงแก่ความตายไปแล้ว หากปรากฏว่าคำพิพากษาถึงที่สุดก่อนผู้นั้นถึงแก่ความตาย”

มาตรา ๖๖/๑

คณะกรรมการพิจารณาเพิ่มเติม

“มาตรา ๖๖/๑ ในระหว่างที่กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตยังมิได้กำหนดหลักเกณฑ์การดำเนินการของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติว่ากรณีมีมูลที่จะดำเนินคดีตามมาตรา ๑๐ (๑) หรือ (๓) และยังมีได้กำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจฟ้องคดีอาญาตามมาตรา ๒๓ ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๐ มาตรา ๑๑ และมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๒ มาใช้บังคับกับการดำเนินการดังกล่าวโดยอนุโลม จนกว่าจะมีหลักเกณฑ์และเงื่อนไขดังกล่าวในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตใช้บังคับ”

มาตรา ๖๗

มีการแก้ไข

“มาตรา ๖๗ บทบัญญัติในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ไม่กระทบต่อการดำเนินการใด เว้นแต่หมวด ๒ อุตสาหกรรม ไม่ใช่บังคับแก่บรรดาในคดีที่ได้ยื่นฟ้องไว้ก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ และให้ใช้กฎหมายซึ่งใช้บังคับอยู่ในวันที่ยื่นฟ้องนั้น บังคับแก่คดีตั้งแต่วันลงมติจนถึงที่สุด และได้ดำเนินการไปแล้วก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ส่วนการดำเนินการต่อไปให้ดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้”

มาตรา ๖๘

มีการแก้ไข

“มาตรา ๖๘ บรรดาพระราชกฤษฎีกา ระเบียบ หรือข้อกำหนดเกี่ยวกับการดำเนินคดีหรือการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่ออกตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๒ ซึ่งใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ให้ยังคงมีผลใช้บังคับต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ทั้งนี้ จนกว่าจะมีพระราชกฤษฎีกา ระเบียบ หรือข้อกำหนดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ”

ต่อจากนั้น ที่ประชุมคณะกรรมการวิสามัญได้พิจารณาแนวทางการชี้แจงเหตุผลการแก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. .... สรุปได้ดังนี้

หรือ

ศาสตราจารย์พิเศษภัทรศักดิ์ วรรณแสง ประธานคณะกรรมการการวิสามัญ กล่าวต่อที่ประชุมว่า การกำหนดตัวกรรมการวิสามัญผู้อภิปรายในที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ จะขอแจ้งให้ทราบในโอกาสต่อไป

ศาสตราจารย์อุดม รัฐอมฤต กรรมการการวิสามัญ ได้เสนอความเห็นที่ควรมอบหมายฝ่ายเลขานุการมีการจัดทำตารางเหตุผลการแก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้เปรียบเทียบกับกฎหมายเดิม ในลักษณะที่แสดงให้เห็นว่าพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับเดิมกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้มีความแตกต่างกันอย่างไร เพื่อความสะดวกในการชี้แจงต่อที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ศาสตราจารย์พิเศษภัทรศักดิ์ วรรณแสง ประธานคณะกรรมการการวิสามัญ กล่าวต่อที่ประชุมว่า นอกจากตารางเปรียบเทียบตามข้อเสนอของศาสตราจารย์อุดม รัฐอมฤต กรรมการการวิสามัญแล้ว ขอให้จัดเตรียมข้อมูลเกี่ยวกับหลักกฎหมายต่างประเทศ และข้อมูลสถิติที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ มาใช้ประกอบการอภิปรายของคณะกรรมการการวิสามัญในที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติด้วย

นายณัฐชัย เปรมประเสริฐ ผู้ช่วยเลขานุการตามข้อบังคับฯ ได้เสนอความเห็นที่เบื้องต้นขออนุญาตที่ประชุมให้พิจารณาอนุมัติขยายระยะเวลาการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ออกไปอีก ๕ วัน ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความรอบคอบ ประกอบกับในกรณีที่คณะกรรมการตรวจพิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่อยู่ในวาระงานสภานิติบัญญัติแห่งชาติมีข้อสังเกตที่เป็นประเด็นสำคัญก็อาจจะต้องมีการจัดประชุมคณะกรรมการการวิสามัญเพื่อพิจารณาข้อสังเกตดังกล่าวอีกครั้งหนึ่ง

ศาสตราจารย์พิเศษภัทรศักดิ์ วรรณแสง ประธานคณะกรรมการการวิสามัญ กล่าวสรุปว่า

- เห็นชอบตามที่เสนอขออนุมัติขยายระยะเวลาการพิจารณาร่างออกไปอีก ๕ วัน
- กำหนดให้นัดประชุมอีกครั้งเพื่อพิจารณาข้อสังเกตของคณะกรรมการตรวจพิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่อยู่ในวาระงานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ศาสตราจารย์พิเศษภัทรศักดิ์ วรรณแสง ประธานคณะกรรมการการวิสามัญ กล่าวสรุปว่า

- มอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการฯ รายงานความคืบหน้าเป็นระยะต่อคณะกรรมการการวิสามัญ
- มอบหมายให้กรรมการวิสามัญทุกท่านนำร่างรายงานของคณะกรรมการการวิสามัญไป

ตรวจทานอีกครั้งหนึ่ง

สรุปผลการพิจารณา

- ที่ประชุมมีมติเป็นดังนี้

๑) ขอยกยติระยะเวลาการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. .... ออกไปอีก ๕ วัน

๒) นัดประชุมคณะกรรมการการวิสามัญอีกครั้งหนึ่ง เพื่อพิจารณาข้อสังเกตของคณะกรรมการตรวจพิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่อยู่ในวาระงานของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และพิจารณาข้อสังเกตในรายงานของคณะกรรมการการวิสามัญในการประชุมครั้งถัดไป

สุทธิชัย

๓) มอบหมายให้กรรมการวิสามัญทุกท่านนำร่างรายงานของคณะกรรมการวิสามัญไป
 ตรวจสอบอีกครั้งหนึ่ง

๔) มอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการฯ รายงานความคืบหน้าผลการดำเนินงานเป็นระยะต่อ
 กรรมการวิสามัญ

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องอื่น ๆ

- ไม่มี -

เมื่อได้เวลาพอสมควรแล้ว ศาสตราจารย์พิเศษภัทรศักดิ์ วรรณแสง ประธาน
 คณะกรรมการวิสามัญ ได้กล่าวขอบคุณผู้เข้าร่วมประชุมทุกท่านและกล่าวปิดประชุม โดยนัดประชุม
 ครั้งถัดไปในวันอังคารที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๖๐ เวลา ๑๓.๓๐ นาฬิกา ณ ห้องประชุม
 คณะกรรมการ หมายเลข ๓๐๙ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๒

เลิกประชุมเวลา ๑๕.๐๐ นาฬิกา

นางธนีสร ยอดอินทร์ นิติกรชำนาญการ ผู้จัดทำบันทึก
 นายณัฐชัย เปรมประเสริฐ ผู้ช่วยเลขานุการฯ ตรวจสอบ
 นายธนรัฐ แสนแก้ว ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานฯ ทาน
 ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการวิสามัญ

คณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณา
 คดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. .... สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้มีการประชุมเมื่อวันที่
 ๖ กรกฎาคม ๒๕๖๐ ซึ่งยังมีได้มีการรับรองบันทึกการประชุม เนื่องจากอายุของคณะกรรมการวิสามัญ
 สิ้นสุดลง ดังนั้น ข้าพเจ้าได้รับมอบหมายจากเลขาธิการวุฒิสภา ขอนำข้อบังคับ ข้อ ๓๒ ประกอบกับ
 ข้อ ๘๕ มาบังคับใช้โดยอนุโลม จึงขอรับรองความถูกต้องของบันทึกการประชุมครั้งนี้

(นายสุรัตน์ หวังต่อลาภ)

รองเลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติราชการแทน
 เลขาธิการวุฒิสภา
 ปฏิบัติหน้าที่เลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

